

A riói viadalon túl – Magyarország és Brazília közötti kapcsolatok

Tartalom

[Néhány árucsoport forgalmára koncentrálódik a két ország közötti áruforgalom](#) 1

[A két ország közötti tőkeforgalom alacsony mértékű](#) 2

[Nincs közvetlen légi összeköttetés a két ország között](#) 2

[2011 és 2015 között több mint kétszeresére emelkedett a brazil vendégek forgalma a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken](#) 3

[A hazánkban tartózkodó brazilok elsősorban tanulási céllal vannak hazánkban](#) 3

[Veszített az értékéből a brazil fizetőeszköz](#) 3

[Fontosabb adatok Brazíliáról, 2015](#) 4

A 2016. augusztus 5. és 21. között megrendezett XXXI. nyári olimpiai játékok házigazdája Rio de Janeiro. Az olimpiák történetének első dél-amerikai helyszíne földrajzilag nagyon távol esik hazánktól, részben emiatt Magyarország és Brazília között a gazdasági és társadalmi kapcsolatok alacsony intenzitásúak voltak az elmúlt években.

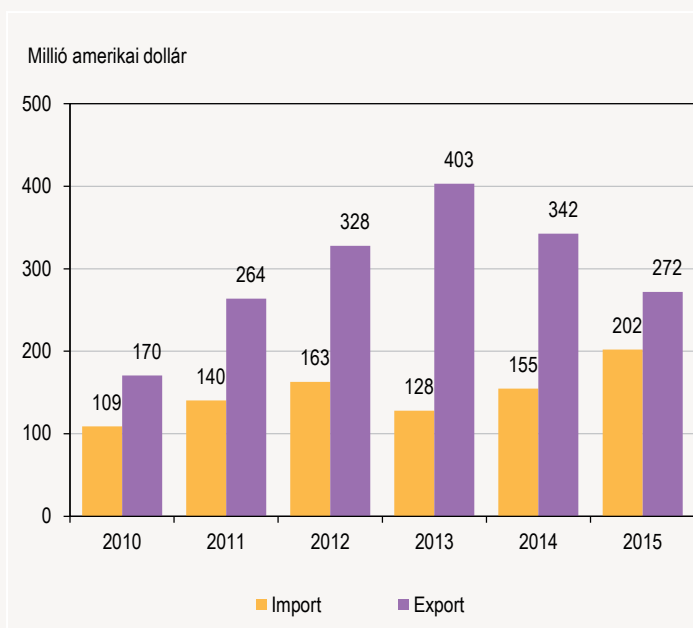
Néhány árucsoport forgalmára koncentrálódik a két ország közötti áruforgalom¹

A dél-amerikai térségből Brazília a legfontosabb külkereskedelmi partnerünk: 2015-ben a Dél-Amerikával folytatott áruforgalmunkból az import esetében 83, az export esetében 53%-kal részesedett. 2010 és 2015 között – ingadozások mellett – a Brazíliával kapcsolatos importunk aránya összeségében emelkedett, exportunk azonban csökkent.

Annak ellenére, hogy az áruforgalom tekintetében Brazília a legfontosabb dél-amerikai partnerünk, teljes kivitelnkből 2010–2015 között mindössze 0,2–0,4%-kal, behozatalunkból 0,1–0,2%-kal részesedett. Brazíliával folytatott termék-külkereskedelmünket exporttöbblet jellemzi, értéke 2010 és 2013 között emelkedett, 2014-ben és 2015-ben csökkent az előző évhez képest. A többlet 2010-ben 62 millió dollár, 2015-ben 70 millió dollár volt.

1. ábra

A Magyarország és Brazília közötti áruforgalom alakulása

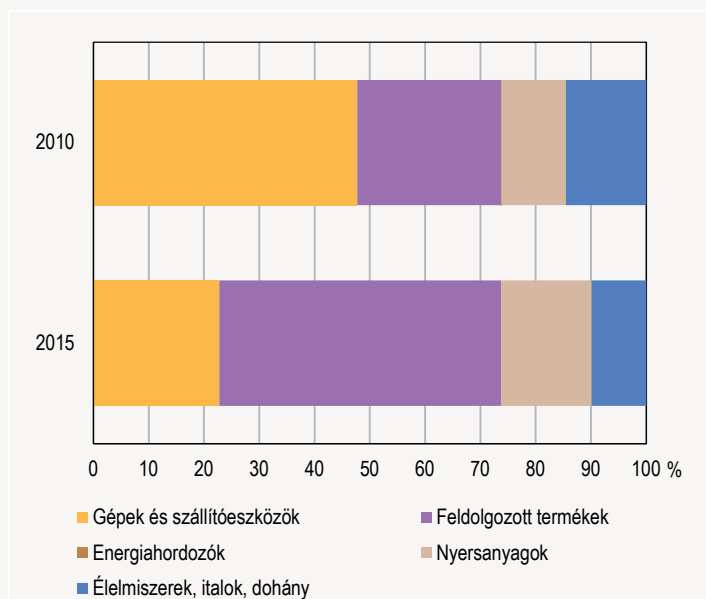
2010 és 2013 között a brazil kereslet a magyar termékek iránt erőteljesen nőtt: a kivitel értéke 170 millió dollárról 403 millió dollárra, évente átlagosan 34%-kal bővült. 2014-ben stagnált, 2015-ben recesszióba süllyedt a brazil gazdaság, főként ennek következtében ebben az időszakban visszaesett (2014-ben 15, 2015-ben 21%-kal) a Brazíliába irányuló export. 2015-ben 272 millió dollár értékben értékesítettünk árut a dél-amerikai országban.

A Brazíliába irányuló termékkivitel szerkezetében 2010 és 2015 között nagymértékű változás nem történt. A teljes magyar kivitel összetételéhez hasonlóan a gépek és szállítóeszközök domináns szereppel bírnak: az elmúlt években ez az árucsoport adta a Brazíliába irányuló export nagyjából kétharmadát, 2015-ben a 62%-át. Az árucsoporton belül a legnagyobb súlyal a közúti járművek, a villamos gép, készülék és műszer, ezek villamos alkatrésze, illetve az energiafejlesztő gép és berendezés árucsoport rendelkezett. A feldolgozott termékek 2015-ben 31%-kal részesedtek az export értékéből, ez 2010 óta a legmagasabb arány. A nyersanyagok súlya 2010 és 2015 között csökkent, az élelmiszereké ugyanakkor nőtt. Energia-hordozókat nem vásároltunk Brazíliából, mint ahogy oda sem értékesítettünk az elmúlt években.

¹ A termék-külkereskedelem elemzése a SITC nómenklátúra szerint történt.

2. ábra

A Brazíliába irányuló export árucélcsoportok szerinti megoszlása

A Brazíliából vásárolt termékek értéke 2010 és 2015 között – 2013 kivételével – minden évben nőtt az előző évhez képest, összességében majdnem megduplázódott. 2015-en 202 millió dollár értékben importáltunk árut Brazíliából. A behozatal bővülését elsősorban a bőripari termékek iránt kereslet növekedése okozta.

1. tábla

Az öt legnagyobb forgalmú árucsoport az importon és az exporton belül, 2015

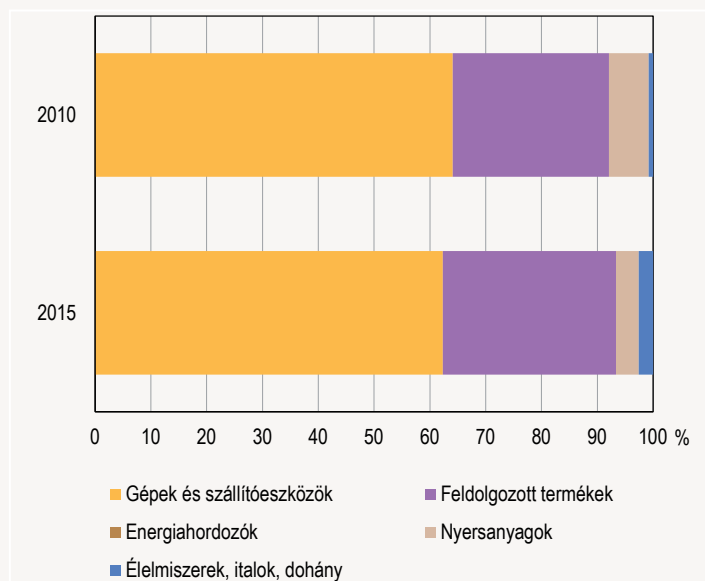
Megnevezés	Részesedés (%)
az importból	
Kézbőr, bőrgyártmány, kész szőrmés bőr	48,3
Energiafejlesztő gép és berendezés	18,5
Fém tartalmú érc és fémhulladék	14,8
Kávé, tea, kakaó, fűszer	5,4
Dohány és dohányáru	4,2
Összesen	91,3
az exportból	
Közúti jármű (beleértve a légpárnás járművet)	22,3
Villamos gép, készülék és műszer; ezek villamos alkatrésze (beleértve a villamos háztartási berendezés nem villamos változatát)	16,3
Energiafejlesztő gép és berendezés	10,8
Szerves vegyi termék	9,2
Műanyag-alapanyag	6,7
Összesen	65,3

A Brazíliából behozott termékek szerkezete – az exporttal ellentétben – számottevően megváltozott 2010 és 2015 között. A legnagyobb súlyú árucsoport 2010-ben a gépek és szállítóeszközök, 2015-ben a feldolgo-

zott termékek voltak. A változást elsősorban a készbőr, bőrgyártmány és kész szőrmés bőr árucsoport iránt megnövekedett magyar kereslet okozta, ennek következtében a feldolgozott termékek részesedése a 2010. évi 26%-ról 2015-re 51%-ra emelkedett. Ezzel szemben a gépek és szállítóeszközök aránya a 2010. évi 48%-ról 2015-re 23%-ra csökkent. 2015-ben a brazil import 16%-át a nyersanyagok tették ki, ezen belül a legnagyobb részt a fémtartalmú érc és fémhulladékok jelentették. Ezen árucsoport részesedése 2010 és 2015 között erőteljesen, 2,6 és 18% között ingadozott. Az élelmiszerek, italok, dohány árucsoport a 2015. évi importérték 10%-át adták, ami 2010 óta a legalacsonyabb arány. Az árucsoporton belül a kávé, tea, kakaó, fűszer, illetve a dohány és dohányáru árucsoportok termékeiből vásároltuk a legtöbbet.

3. ábra

A Brazíliából érkező import árucélcsoportok szerinti megoszlása

A két ország közötti tőkeforgalom alacsony mértékű

A brazil gazdasági szereplők 2010 és 2014 között gyakorlatilag nem rendelkeztek hazánkban közvetlen tőkebefektetéssel. Ezzel szemben a Brazíliában befektetett magyar tőke állománya 2014 végén 173 millió euró volt, ami a külföldre kihelyezett magyar tőke 0,5%-át jelentette. 2010 és 2014 között erőteljesen, 173 és 76 millió euró között ingadozott a tőkeállomány nagysága.²

A hazánkban működő külföldi leányvállalatok körében³ Brazília stratégiai irányító szerepe csekély. 2013 végén 18 olyan vállalkozás⁴ működött Magyarországon, amelyet a dél-amerikai országból irányítottak. (Ez az összes külföldi leányvállalat 0,1%-a.) E cégek abban az évben 437 főt alkalmaztak. A brazil leányvállalatok árbevétel-termelő képessége és termelékenysége jelentős mértékben elmaradt a külföldi leányvállalatok átlagától, és az egy vállalkozásra jutó alkalmazottak szerinti vállalatméret is jóval kisebb volt.

Nincs közvetlen légi összeköttetés a két ország között

Magyarország és Brazília között közvetlen kapcsolat csak légi úton lehetséges a földrajzi elhelyezkedésből kifolyólag. Ennek következtében a két ország közötti áruforgalom leginkább több szállítási mód együttes igénybevétele mellett zajlik. Az áruszállítás legjellemzőbb módja a tengeri és a közúti vagy vasúti szállítás kombinálása.

2011 óta nem indult vagy érkezett közvetlen járat Brazíliából a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtérre. Ezt megelőzően is csupán nem menetrendszerű járatok közlekedtek a két ország között. Részenben ez is hozzájár-

² Forrás: Magyar Nemzeti Bank.

³ A TEÁOR'08 szerinti B–N nemzetgazdasági ágakban, illetve az S95 ágazatban működő nem pénzügyi vállalkozások adatait tartalmazza.

⁴ Részenben pótoló adatok alapján.

rul hazánk és a dél-amerikai ország közötti alacsony intenzitású idegenforgalomhoz.

2011 és 2015 között több mint kétszeresére emelkedett a brazil vendégek forgalma a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken

Az elmúlt években a dél-amerikai térségből a legnagyobb vendégforgalmat a Brazíliából érkezők bonyolították. (2015-ben a dél-amerikai vendégek és vendégéjszakáik fele brazil állampolgárokhoz köthetők.) Míg 2011-ben 13 503 brazil vendég 33 601 vendégéjszakát töltött a hazai kereskedelmi szálláshelyeken, addig 2015-ben 29 339 fő 72 323 éjszakát.⁵ 2011 és 2014 között a vendégek és vendégéjszakák száma folyamatosan emelkedett, 2015-ben csökkent az előző évhez képest. A brazil vendégek és vendégéjszakák minden évben 1% alatt részesedtek a külföldiek forgalmából. 2011 és 2015 között – 2012 kivételével – a brazil vendégek minden évben átlagosan 2,5 napot töltöttek a szálláshelyeken, ez valamivel alacsonyabb az összes külföldi vendég átlagánál (2015-ben 2,6 nap).

A szálláshely megválasztásánál a brazilok szokásai 2011 és 2015 között számottevően megváltozott: 2011-ben a vendégek 95%-a szállodát választotta szálláshelyéül, 2015-ben viszont már csak 77%. Az arány csökkenését a közösségi szálláshelyek (turistaszálló és ifjúsági szálló) forgalmának növekedése okozta. (A jelenség összefüggésben állhat a Brazíliából érkező egyetemi vagy főiskolai hallgatók számának emelkedésével.) Ha viszont hotelben szálltak meg a brazil vendégek, nagyjából a fele valamelyik négycsillagos szállodát választotta. A Magyarországra érkező vendégek szinte mindegyike a Budapest–Közép–Dunavidék turisztikai régióban szállt meg, a többi régió együttes részesedése minden évben 3% alatt volt.

A hazánkban tartózkodó brazilok elsősorban tanulási céllal vannak hazánkban

A Magyarországon tartózkodó brazil állampolgárok száma 2010 és 2012 között 246 és 272 fő között mozgott, ezt követően viszont emelkedés ment végbe, és 2014 elején már 1445 brazil állampolgárságú személy – többségében férfi – volt hazánkban. 2015 elejére számottevően, 438 főre csökkent a Magyarországon tartózkodó brazilok száma.

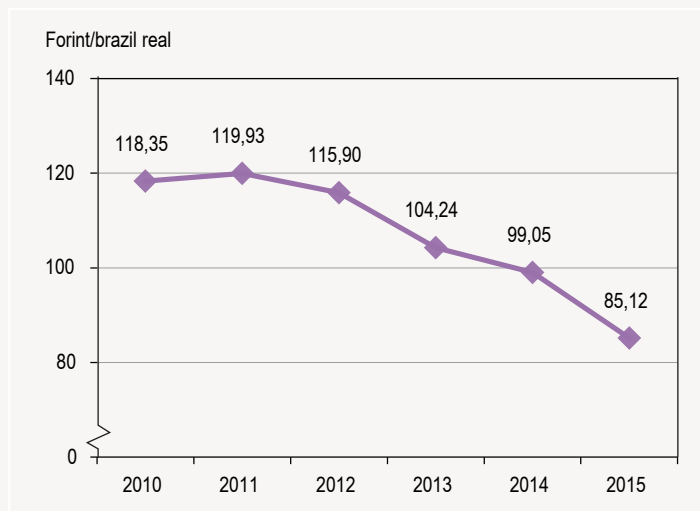
A hazánkban tartózkodó brazil állampolgárok számának alakulását nagyban meghatározta, hogy hányan érkeztek tanulási céllal hazánkba. A 2010/2011-es és a 2012/2013-as tanév között legfeljebb 20 brazil állampolgár tanult a hazai felsőoktatásban. Magyarország 2012-ben csatlakozott a brazil állam által finanszírozott Tudomány Határok Nélkül programhoz, amelynek keretében brazil hallgatók ösztöndíjat kaphatnak külföldi egyetemi vagy főiskolai tanulmányok folytatásához.⁶ Elsősorban ennek eredményeként a 2013/2014-es tanévben 452-en, a 2014/2015-ös tanévben 1362-en, a 2015/2016-os tanévben 391-en folytatták tanulmányaikat a hazai felsőoktatásban. A brazil hallgatók – néhány kivételtől eltekintve – felsőfokú alapképzésben vettek részt.

Veszített az értékéből a brazil fizetőeszköz⁷

2010-ben és 2011-ben egy brazil realért átlagosan 119 forint körül kellett fizetni. Ezt követően a brazil fizetőeszköz számottevő mértékben veszített értékéből: a forint reallal szembeni 2015. évi átlagárfolyama 85,12 forint/real volt, 28%-kal alacsonyabb a 2010. évinél. (Brazília hivatalos fizetőeszköze 2015-ben az euróval szemben nagyjából 60%-kal kevesebbet ért 2010-hez képest.⁸) A brazil deviza leértékelődésének elsődleges oka a dél-amerikai ország gazdasági recessziója, magas kitettsége a nyersanyagárrakkal szemben, illetve a belső társadalmi feszültségek mélyülése. A fizetőeszköz gyengülése a brazil importőröket és külföldre utazókat kedvezőtlenül érinthette.

4. ábra

A brazil real árfolyama

Forrás: a Magyar Nemzeti Bank adatbázisa.

⁵ A kereskedelmi szálláshelyekre vonatkozó statisztikában a Brazíliából érkező vendégek forgalmára 2011-től áll rendelkezésre részletes bontás.

⁶ Forrás: *Háttéranyag a Brazil Tudomány Határok Nélkül ösztöndíjprogramról szóló sajtótájékoztatóhoz*. Magyar Rektori Konferencia, 2013.

⁷ Forrás: a Magyar Nemzeti Bank adatbázisa.

⁸ Forrás: az Eurostat adatbázisa.

Fontosabb adatok Brazíliáról, 2015

Mutató	Mértékegység	Érték
Társadalom		
Népesség	millió fő	204,45
	előző év = 100,0	100,8
Népsűrűség	fő/km ²	24
Városban élők aránya	a népesség %-ában	85,7
Élveszületések aránya	ezer lakosra	14,7 ^{a)}
Halálzási ráta	ezer lakosra	6,1 ^{a)}
Születéskor várható élettartam	év	74,4 ^{a)}
Termékenységi ráta	egy nőre	1,82
Terület	ezer km ²	8514,9 ^{a)}
Munkaerő-piaci mutatók (15 éves és idősebb népesség)		
Foglalkoztatottak száma	millió fő	92,1
Foglalkoztatási arány	%	56,1
Munkanélküliek száma	millió fő	1,7
Munkanélküliségi ráta	%	8,5
Makrogazdaság		
Bruttó hazai termék		
folyó áron	milliárd USD	1 772,6
vásárlóerő-paritáson számolva	milliárd PPP	3 192,4
részesedése a globális GDP-ből, vásárlóerő-paritáson számolva	%	2,8
Egy főre jutó GDP	PPP	15 614,5
GDP volumene	előző év = 100,0	96,2
Háztartások fogyasztási kiadása		
volumene	előző év = 100,0	-4,0
részesedése	a GDP %-ában	63,4
Bruttó állóeszköz-felhalmozás		
volumene	előző év = 100,0	85,9
részesedése	a GDP %-ában	18,2
Fogyasztóiár-index	előző év = 100,0	109,0
Ágazatok		
Bruttó hozzáadott érték megoszlása		
mezőgazdaság	%	5,2
ipar és építőipar	%	22,7
szolgáltatások	%	72,0
Ipari termelés volumene	előző év = 100,0	91,8
Kiskereskedelmi forgalom volumene	előző év = 100,0	95,7
Szélessávú vezetékes internet-előfizetések száma	ezer lakosra	122,4

Fontosabb adatok Brazíliáról, 2015 (folytatás)

Mutató	Mértékegység	Érték
Külkereskedelmi termékforgalom		
Behozatal		
folyó áron	milliárd USD	178,8
részesedése a világkereskelemből	%	1,1
értékindexe	előző év = 100,0	74,8
volumene	előző év = 100,0	88,8
Kivitel		
folyó áron	milliárd USD	191,1
részesedése a világkereskelemből	%	1,2
értékindexe	előző év = 100,0	84,9
volumene	előző év = 100,0	110,6
Egyenleg	milliárd USD	12,3
Külföldi működőtőke		
Közvetlen külföldiműködőtőke-befektetések az adott országban (flow)	milliárd USD	62,5 ^{a)}
Közvetlen külföldiműködőtőke-befektetések állománya az adott országban (stock)	milliárd USD	754,8 ^{a)}
Az adott ország közvetlen külföldiműködőtőke-kivitele (flow) („kifektetés”)	milliárd USD	-3,5 ^{a)}
Az adott ország közvetlen külföldiműködőtőke-kivitelének állománya (stock) („kifektetés”)	milliárd USD	316,3 ^{a)}
Államháztartás		
Államháztartás egyenlege	a GDP %-ában	-10,3
Államháztartás bruttó adósságállománya	a GDP %-ában	73,7
Fizetési mérleg		
Folyó fizetési mérleg egyenlege	milliárd USD	-58,9
	a GDP %-ában	-3,3
Devizaárfolyamok		
Devizaárfolyam az időszak végén	egy euró értéke nemzeti valutában	4,31
Devizaárfolyam az időszak végén	egy USD értéke nemzeti valutában	3,90

Forrás: Eurostat, IMF, OECD, ILO, UNCTAD, ITU, Worldbank.

^{a)} 2014. évi adat.

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu